

na solunski fronti, sedel v Pešti na kolenu našega znamenitega narodnega nasprotnika.

Teško mi je omenjati vse to. Toda moram omeniti, da se vidi ves nesmisel tega dejanja, ki tudi najbolj hladnemu opazovalcu kaže na pravega demona naše nove države in ideje našega narodnega in državnega edinstva, ki je razgal najidealnejše branitelje bratstva Srbov in Hrvatov in je v naše narodno življenje zanesel najbolj črno sovraštvo.

Šest let sem sam po »Narodni Prosveti« širil misel bratstva in edinstva Srbov in Hrvatov. To delo je imelo v učiteljskih vrstah pozitivne uspehe. Ne smatram to delo samo za svoje; toda smem reči, da sem bil pri tem delu eden od prvih sodelavcev. To delo je zbralo v en krog 12 tisoč srbskih, hrvatskih in slovenskih učiteljev, najbolj zanesljivih pionirjev naše narodne misli. Po vsem tem pa sem dočkal sam in toliko drugih bolj zaslužnih od mene, da se dela z menoj kot z nasprotnikom države, dočim se okoli demona naše narodne misli zbira gomila lopovov in stremuhov, ki na račun pravice in morale in na sramoto današnje dobe ropajo državo in onečaščajjo vse, kar je sveto.

Demon naše narodne misli zednačil sebe z državo, je zrevoltiral ves hrvatski del našega naroda in v naši narodni nesreči, ki prihaja iz boja Srbov s Hrvati in ki je ovirala redno konsolidiranje države, — je našel najbolj gotovo sredstvo in vir za zadovoljevanje svojega boleznega vladohlepija.

Ta zglede privaja danes, k zavedbi od dolgotrajne zmote vse poštene Srbe; meni je že od zdavnaj popolnoma jasno, zakaj onih 2000 narodnih učiteljev v Hrvatski in Slavoniji, onih idealnih borcev za našo narodno misel tudi pri vsem svojem navdušenem delu za zmago državne ideje ni našlo onega odziva v hrvatski masi katerega bi z ozirom na kakovost in obsežnost svojega narodnega dela bili morali najti. Tako oni kot tudi mi vsi bomo dosegli svoj narodni ideal, ako pogumno in odkrito vstanemo proti temu čudnemu človečetu, ki se je vrnilo v naše narodno življenje in ki je glavna ovira uresničenju tega ideala.

Kakor znano, je Pribičević poskušal, da bi UJU popolnoma izrazil v svoje strankarske namene, kar se mu je v Sloveniji posrečilo. Srbsko učiteljstvo pa se je s predsednikom na čelu uprlo in dvignilo odločen protest proti samodržstvu ministra pri nameščanju učiteljstva. Srbsko učiteljstvo stoji na stališču, da je treba varovati dostojanstvo učiteljstva.

Obsodba, ki je zadela izpod peresa predsednika UJU, Pribičevića, pade tudi na dr. Zerjavo in na vse one brezvestne slovenske učitelje, ki v njegovi družbi in z njegovo pomočjo preganjajo z brezobzirnim teptanjem zakona naše nad vse priljubljene in res v Sloveniji edino prave ljudske učitelje — Slomškarje.

Politični ogled.

Država SHS.

Državni odbor, ki je določil število poslancev in imenoval predsednike vrhovnih volilnih odborov, je do 2. decembra prekinil svoje seje. Pri izboranju sodnikov, ki tvorijo članstvo glavnih volilnih odborov, se je hotelo izbrati samo srbske višje sodnike, pa se je to še pravočasno preprečilo. Vlada si pa dovoljuje v svojih volilnih spekulacijah še razne druge nezakonitosti. Pod pretvezo in ime nominalne kredita za popraviljanje cest je hotela dvigniti 100 milijonov kron, ki bi ji služili v volilni agitaciji. Glavna kontrola sicer ni dovolila izplačila te svote, finančni minister radikal Stojadinovič je pa izjavil, da bo ta denar vzel tudi brez finančnega odbora in brez glavne kontrole.

Volilna posvetovanja radikalov in Pribičevićevih demokratov razkrivajo protiljudski in oblastiteljski značaj teh dveh strank. Radikalni po Srbiji se pripravljajo, kdo bo kandidiral na varnejših mestih in se z gotovostjo pričakuje, da bo v nekaterih okrajih radi osebnih zadev in sporov po več radikalnih kandidatnih list. Značilno je, da radikalni iz Vojvodine odločno odklanjajo kandidate iz Srbije, mesto svojih domačih, in da se na splošno v radikalnih vrstah opaža veliko nerazpoloženje proti sodelovanju s Pribičevićevim skupino.

V nedeljo se je vršilo par važnih političnih sestankov in so padle tudi važne odločitve. V Ljubljani so zborovali zaupniki SLS. Velepomemben govor voditelja dr. A. Korošca objavimo prihodnjič. V Zagrebu se je vršila seja osrednjega odbora Hrvatske Zajednice, ki se je izjavila za republiko ter sklenila, da pri volitvah ne postavi svojih list, ampak da dela za kandidatne liste HRSS. Za predsednika Hrvatske Zajednice je bil izvoljen dr. Lorkovič, iz stranke so pa izključili dr. Dežmana, dr. Šurmina in dr. Drinkoviča, ki bo najbrž te dni vstopil v PP volilno vladno. V Beogradu je zboroval Pribičević, ki je po navadi svojo stranko in radikale proglašal za »državotvorne«, vse druge pa za »protidržavne«.

Mala antanta.

Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je predlagal vladama v Beogradu in v Bukarešti, naj bi vse države Male antante čimprej priznale sovjetsko Rusijo, da ne bodo pri priznanju te države zadnje in v raznih stvareh gospodarskega in drugega značaja oškodovane. Dr. Beneš je obenem tudi predlagal, naj bi se kmalu sklicala v Beogradu konferenca držav Male antante. Rumunska vlada je češki predlog glede priznanja Rusije odvrnila s protipredlogom, naj bi se poprej še Poljska sprejela v Malo antanto. Kaj je naša vlada odgovorila, ni znano, lahko se pa pričakuje, da isto tako kakor rumunska nasprotuje češ

kemu predlogu in stališču. Po poročilih nekaterih inozemskih listov je dr. Beneš v Beogradu tudi predlagal, naj bi se Hrvatom dala avtonomija, da notranji spori že enkrat prenehajo in da se potem država SHS okrepi v mednarodnem položju.

Avstrijska republika.

Državni kancler dr. Seipel je odložil svoje mesto in je priporočil za naslednika dr. Rameka. Dr. Ramek, krščanski socialc, je to mesto prevzel in sestavlja novo vladno, ki bo hodila po poti svoje prednice, a si bo pri tem še posebno prizadevala ustvariti soglasje med centralnimi in avtonomnimi finančnimi zadevami.

Pred volitvami v Nemčiji.

Volilna agitacija za državnozbornske volitve dne 7. decembra t. l. je neobičajno mirna in doma ter v inozemstvu imajo utis, da bodo volitve usodne za skrajne levčarje in desnčarje, ugodne pa za stranke sredine in posebej še za nemške republikance. Predsednik nemške republike Ebert, član socialdemokratske stranke, bo najbrž odstopil in ker socialisti ne mislijo predlagati iz svoje sredine naslednika, ima za predsedniško mesto največ izgledov voditelj katoliškega centra dr. Marx, ki se drži gesla: Weimarska republikanska ustava in londonski sporazum.

Spor Anglije z Egiptom.

Egipt je samostojen, angleški vrhovni komisar nadzoruje samo finance in zunanjo politiko, a egiptovski nacionalisti zahtevajo tudi samostojnost in pripojitev Sudana, kjer so Angleži popolni gospodarji. Radi Sudana že dolgo traja spor med egiptovskimi nacionalisti in Angleži in ker kaže sedanja angleška vlada še večjo nepopustljivost kot njene prednice, se je egiptovski nacionalizem lotil nasilnih sredstev. Na vrhovnega poveljnika angleških čet je bil izvršen atentat. Poveljnik je ranam podlegel, Angleži pa delajo zdaj egiptovsko vladno odgovorno za ta zločin egiptovskih nacionalistov. Predsednik egiptovske vlade je označil s soglasnim sklepom parlamenta angleške zahteve za nasprotno egiptovski državni samostojnosti in za protislovne s pogodbo, ki jo je sklenil egiptovski kralj z vrhovnim poveljnikom egiptovske vojske. Egiptovska vlada se misli obrniti do Društva narodov s prošnjo za posredovanje.

Prireditve.

Soštanj. Tukajšnje Katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 7. decembra, ob treh popoldne na svojem odru v dvorani hotela »Union« dve prav mični igri. Vsi prijatelji poštenega veselja in zdravega napredka so iskreno vabljeni! — Odbor.

Dekliška Marijina družba v Šmiklavžu pri Slovenjgradcu vprizori dne 7. decembra t. l., na drugo adventno nedeljo (Šmiklavževo nedeljo), popoldne po večernicah ob 2. uri popoldne v šoli v Šmiklavžu petdejansko igro »Roka božja.« Vstopnina: prednji sedeži 10 din., zadnji sedeži 5 din., stojišča 3 din. Vsi šmiklavžki farani in gostje iz sosednih župnij uljudno vabljeni! — Vodstvo dekl. Marijine družbe.

Središče. Ljudski oder v Središču uprizori dne 26. decembra t. l., na Stefanovo, ob 6. uri zvečer, krasno zgodovinsko ljudsko igro »Miklova Zala.« Ta naslov je ljudstvu še dobroznan. Prvič, ker je to knjigo v veliki množini izdala Družba sv. Mohorja, in drugič, ker radi nje krasne vsebine jo je skoraj vsak prijatelj čitnje prebral. Če ima knjiga že kot spozraj tako spoštovanje med slovenskim ljudstvom, veliko bolj še upliva »Miklova Zala« v živo igranih prizorih na odru! Torej, prijatelji poštene zabave in duševnega užitka, pridite na Stefanovo vsi tudi iz okolice v Krekovo dvorano v Središče!

Tedenske novice.

Dr. Pivko, nosilec liste JDS. Pribičević-Zerjavovi demokrati na Štajerskem so na svojem zborovanju v Mariboru v nedeljo ob prisotnosti samega g. generala Zerjava postavili za nosilca liste svoje kandidatne liste g. prof. dr. Pivka iz Maribora. Doslej se je gospod Pivko v politiki pokazal kot strokovnjaka samo kot italo-fil (italijanofil). Med vojno je s fronte pobegnul k Italijanom ter z njimi pletel politične razgovore. Uspeh Pivkovih razgovorov se je pokazal v sijani luči v italijanski okupaciji slovenske zemlje. Italijani so nam odvzeli slovensko zemljo od onstran Soče do preko Postojne na Kranjskem in s to zemljo pol milijona Slovencev.

Lepšega uspeha si Pivkova italo-filska politika ni mogla nadejati. Ta uspešni politik je nosilec demokratske kandidatne liste na Štajerskem. Nosil bo listo, pa odnesel bo poraz. Niso Slovenci na Štajerskem padli na glavo, da bi glasovali za takšnega politika, kakor je dr. Pivko.

Sraka se diči s pavovim perjem. Demokrati so navajeni, da se kaj radi dičijo s tujimi zaslugami, kar je že radi tega razumljivo, ker lastnih nimajo. Tako si tudi prisvajajo zasluge za zgradbo železnice Murska Sobota—Ljutomer—Ormož. Resnica pa je, da je njihova edina zasluga v tem oziru ta, da so se na dan otvoritve te železnice 22. novembra zastoj peljali po novi progi ter se pri banketu v Ljutomeru zastoj najedli in napili. Drugih zaslug pa nimajo. Idejo te železnice je prva sprožila Slovenska ljudska stranka, ki tudi ni nikdar odnehala, dokler se ta ideja ni uresničila. Med gradnjo železnice so poslanci SLS, zlasti poslanec ljutomerskega okraja g. dr. Josip Hohnjec, neumno in vztrajno zahtevali in vplivali, da delo ni zastalo ter da so se izpolnile želje in zahteve tamošnjega prebivalstva. Žal, da so uspeha na ministrstvu bila le prevečkrat zaprta. Prava sreča, da je SLS prišla na vladno, ker bi drugače ta proga morala še celo leto čakati na izgotovitev. Zasluge SLS in njenega železniškega ministra Sušnika so v tem oziru splošno znane in priznane. Brez njegovega odločnega zavzemanja bi velik del te proge še zdaj bil brez tračnic in na novih mostovih bi mesto železnih travertin pajki predli svoje jesenske mreže ter se mesto ljudi vozili po neizvršenih mostovih. Vse to tamošnje ljudstvo dobro zna in zato je hvalisanje dr. Zerjava in Petovarja — Zerjav je namreč hvalil Petovarja, Petovar pa Zerjava — sprejelo s pomilovalnim smehom. Sraka ostane sraka, če se tudi odlični s pavovim perjem, in tem bolj ostane sraka, čim več krađe to, kar je tuje.

Zupnijska svečanost Matere Milosti v Mariboru. Vsem, ki so se zanimali za nove zvonove mariborske bazilike in povpraševali po dnevu blagoslovljanja, naznanjamo končno prijetno vest, da jih bo blagoslovil prevzvišeni knez in škof v nedeljo, dne 7. decembra. — Slovesnost se bo začela jutraj ob 8. uri. Radi obilnih priprav domačinov in sosedov obeta biti blagoslovljenje novih peterih, v Sloveniji največjih in v Mariboru prvih zvonov, nekaj veličastnega; zato so vsi častilci Matere Milosti od blizu in daleč najvljudneje vabljeni.

Umrta je v pondeljek, dne 24. t. m. v Mariboru gospa Neža Farčnikova, stara 69 let. Pokojnica je bila rodom koroška Slovenka iz Šmarjete v Rožni dolini. Bodi ji zemlja lahka!

Ljubimska žaloigra v Mezi. Ljubimska drama se odigrala v tukajšnjem hotelu pri kolodvoru. Sofer Jožef Slansky se je pripeljal v Mežo s hčerko tovarnarja Franka iz Zagreba, katera je tajno pobegnula iz hiše staršev s svojim ljubimcem Slanskyjem. Nekaj dni sta tukaj bivala. Dne 24. t. m. sta poskusila samomor z zastrupljenjem, ker pa strop ni učinkoval, je Slansky z revolverjem ustrelil v svojo ljubimko in jo nevarno ranil, nato pa še sebe ustrelil. Njegovo truplo se je prepeljalo na domače pokopališče v St. Janžu pri Dravogradu. Ranjena Frankova hči se nahaja sedaj v bolnici v Slovenjgradcu. — V teku 14 dni so bili 4 samomorji v tem kraju izvršeni; vzrok pri vseh je brezvestnost, ne pa nesreča ali uboštvo.

Strašen zločin podivjanega pijanca. Cela okolica Slovenske Bistrice se zgraža nad strahovitim zločinom, ki se je dogodil minulo nedeljo, dne 23. t. m., na Selah pri Zg. Polskavi. Krvava rodbinska žaloigra, ki se je odigrala pri bivšem bogatem posestniku Mlakerju, je prepričevalen dokaz, kam pripelje človeka vedno pijančevanje. Posestnik Simon Mlaker, po domače Orteg, je imel nekoč krasno posestvo na Selah pri Zgornji Polskavi. Kot imovit posestnik se je dobro oženil ter dobil dobro in pridno ženo Miciko, s katero je imel dosedaj 7 otrok, od katerih jih živi 6 ter je najstarejša stara šele 12 let. Mlaker pa ni bil nikoli dober gospodar. Kljub ljubeznosti ženi in malim otročičem, ki bi ga morali nagibati še na skrbnejše gospodarjenje, je po svojem lahkoživem značaju začel pijančevati. Postal je polagoma tak pijanec, zapravljivec in surovež, da se ga je vse balo in ogibalo. Njegova žena je začela doživljati pravi pekel na tem svetu. Pijani mož je dan za dnem prihajal ob poznih urah domov ter v svoji podivjanosti često ženo in otroke nečloveško pretepal in zlostavljati. Pijančeval je vedno huje; njegovo prejšnje tako trdno posestvo se je pričelo majati, kljub vsem naporom in pridnosti njegove žene. Nazadnje je Mlaker posestvo prodal ter preostali izkupiček v kratkem času pognal po grlu. Potrebno je še omeniti za presojo Mlakerjevega značaja, da je štirikrat pogorel. Ljudje so govorili, da si je vedno sam požgal, da bi dobil visoko zavarovalnino, kar se mu seveda ni moglo dokazati. Da pa je bil zmožen zadržati tudi svojo domačijo, to dokazuje zločin, katerega je storil na svoji ženi. Po predaji posestva so se preselili Mlakerjevi v Kamnico, kjer je dobil mož službo majerja pri nekem posestniku. Pa tudi tu je pil venomer. Iz Kamnice je vozil mleko v Maribor, toda izkupiček je pognal po grlu, mesto da bi ga dal svojemu gospodarju. Radi takega obnašanja je izgubil službo in ostal brez sredstev na cesti z obilno svojo družino, katere najmlajši član je šele eno leto star. Zatekel se je pod streho svojega brata v Novi vasi pri Slov. Bistrici. Njegove nesreče ga niso spamečevala, pil je še dalje in se pretepal in prepiral s svojo ženo. Družinskemu prepiru je minulo nedeljo napravil strašen konec. Mlaker je pijan prišel domov; po stari navadi se je takoj spravil nad ženo, otroke pa je poprej še nagnal iz hiše ter zaklenil vrata. Kaj se je sedaj dogajalo v hiši, to ve samo morilec in Bog. Po strašnih poškodbah na mrtvem truplu žene soditi pa se je moral vršiti strahovit boj na življenje in smrt med podivjanim pijancem in njegovo slabotno žrtvijo. Mlaker je moral ženo strahovito preteptati in zlostavljati, kar dokazujejo maroge na telesu in šop las, katere je iztrgal nesrečni ženi s kožo vred z glave. Nazadnje je napravil konec nje-